

Перепелюк Т. Д. Станішевська В. І.

**Методичні рекомендації з дисципліни «Диференційна
психологія»**

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра психології
Перепелюк Т. Д. Станішевська В. І.

Методичні рекомендації з дисципліни
«Диференційна психологія»
практичні, лабораторні, самостійна робота

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ (ФСПО)

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4/120	4/120
Курс	II,	II
Семестр	4	4
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	120 год.	120 год.
Обсяг годин, у тому числі:		
Аудиторні:		
Лекційні	24	4
Семінарські / Практичні	24	8
Лабораторні	12	4
Самостійна робота	30 год.	50 год.
Індивідуальні завдання	30 год.	54 год.
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

Метою вивчення дисципліни «Диференційна психологія» є формування у студентів наукового світогляду та переконань, які б сприяли системному підходу в діяльності щодо аналізу індивідуальновідмінних психічних процесів; - формування у студентів на засадах аналізу сучасних психологічних концепцій наукових знань про особливості формування та функціонування психічних процесів, станів та властивостей, з метою розуміння психологічних явищ, прогнозування розвитку психологічних процесів і станів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають такі компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
 - Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
 - Здатність бути критичним і самокритичним.;
 - Здатність приймати обґрунтовані рішення;
 - Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.;
 - Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування, розвитку психічних явищ;
 - Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності, вчинків;
 - Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
 - Здатність відтворювати основні підходи до вивчення біологічних та соціальних чинників розвитку особистості; методи вивчення впливу спадковості і середовища на розвиток особистості; розуміння індивідуальних відмінностей, обумовлених темпераментом і характером та основні підходи до їх вивчення;
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

SOFT-SKILLS

- 1. Комунікативні навички.**
- 2. Уміння аргументувати свою думку.**
- 3. Здатність порозумітися.**

Програмні результати:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР20. Користуватися спеціальними діагностичними методиками, які дозволяють оцінити індивідуальні особливості особистості; інтерпретувати власні психічні стани; проводити елементарні психологічні дослідження.

ПР22. Розрізняти вплив біологічних і соціальних факторів на особистість; проводити кількісні психологічні дослідження індивідуальних і групових відмінностей серед людей.

ПР23. Досліджувати соціально-психологічні явища: міжособисті стосунки, розрізняти соціально-психологічні типи особистості; використовувати механізми перцепції: визначати об'єкти соціально-психологічного дослідження, обирати соціально-психологічні методики та складати план-проспект соціально-психологічного дослідження.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ , ЛАБОРАТОРНИХ ЗАВДАНЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Практичне заняття №1

Тема. Предмет, історія та основні напрями диференційної психології.

План

1. Диференційна психологія як наука.
2. Етапи розвитку диференційної психології.
3. Поняття психологічної норми.
4. Напрямки диференційно-психологічних досліджень.
5. Становлення концептуальних ідей диференційної психології.

Законспектувати до словника

Основні поняття: диференціація, індивідуалізація, закономірності, відмінності, метод, аналіз, норма, стереотипи, об'єкт дослідження.

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Практичне заняття №2

Тема. *Методи диференціальної психології.*

План

1. Класифікація методів диференційної психології.
2. Загальнонаукові методи.
3. Психогенетичні методи.
4. Історичні методи (методи аналізу документів).
5. Власно психологічні методи.
6. Канали отримання інформації про індивідуальні методи.
7. Прийоми і способи наукової класифікації.

Законспектувати до словника

Основні поняття: принципи диф.психології, методологія, методи, психогенетичні методи, історичні методи, тести, анкетування, математичні методи, статистичні методи, L-дані, T-дані, Q-дані, наукова класифікація, соціально-психологічні методи,

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.

3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Практичне заняття №3

Тема. *Індивід, особистість, індивідуальність.*

План

1. Взаємодія середовища і спадковість.
2. Сучасне розуміння спадковості та середовища.
3. Індивід, особистість, індивідуальність.
4. Диференційна психофізіологія як наукова база психології індивідуальних відмінностей.
5. Спеціальна теорія індивідуальності.

Законспектувати до словника

Основні поняття: середовище, спадковість, генотип, психофізіологія, біогенетична теорія, соціогенетична теорія, двофакторні теорії, ВНД, мікросистема, мезосистема, екзосистема, макросистема, людина і тварина, організм, біотип, індивід, особистість, індивідуальність.

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.

5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Практичне заняття №4

Тема. *Індивідуальні характеристики: асиметрія півкуль і темперамент.*

План

1. Асиметрія півкуль та її прояви.
2. Формування асиметрії в онтогенезі.
3. Темперамент як властивість індивідуальності.
4. Конституційні теорії темпераменту.
5. Психологічні теорії темпераменту.
6. Структура темпераменту в теорії В.М. Русалова.

Законспектувати до словника

Основні поняття: онтогенез, асиметрія півкуль, темперамент, церебральне домінування, гуморальна типологія, конституційна типологія, психологічна типологія темпераменту, стать, фактор середовища, генетичний фактор, патологічний фактор, сила і слабкість та стабільність і нестабільність емоцій, ергічність, пластичність, швидкість.

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.

7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Практичне заняття №5

Тема. *Психологія характеру.*

План

1. Місце характеру в структурі індивідуальності.
2. Психологія характеру в роботах А.Ф. Лазурського.
3. Класифікація психологічних типів за К.- Г.Юнгом.
4. Теорія рис Г.-Ю. Айзенка.
5. Типологія характеру Г. Хейманса -Р. Ле Сенна.
6. Характер як відповідь людини на фрустрації.
7. Формування характеру.

Законспектувати до словника

Основні поняття: характер, фрустрація, акцентуація, класифікація, патохарактерологічний розвиток, виховання, «ендопсихіка», «екзопсихіка».

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Семінарське заняття №6

Тема. *Психологія здібностей.*

План

1. Здібності в структурі індивідуальності.
2. Структура здібностей.
3. Характеристика здібностей.
4. Дослідження інтелектуальних здібностей.
5. Теорії множинності інтелектів.
6. Джерела варіативності інтелекту.
7. Поняття обдарованості і геніальності.
8. Геніальність у роботах В.П. Єфромсона.

Законспектувати до словника

Основні поняття: здібності, інтелект, обдарованість і геніальність.

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Практичне заняття №7

Тема. *Типологічні підходи до вивчення особистості і характеру.*

План

1. Класифікація як науковий метод.
2. Психологічні типи, виділені К.Г. Юнгом.
3. Клініко - екзистенціальна типологія характеру.
4. Психоаналітична діагностика Ненсі Мак Вільямс.

Законспектувати до словника

Основні поняття: диференціація, індивідуалізація, закономірності, відмінності, особистість і характер.

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Практичне заняття №8

Тема. *Предметно-змістовні характеристики: психологія рис характеру.*

План

1. Рис як психологічна категорія.
2. Перші спроби виділення факторної структури особистості.
3. Теорія рис розроблена Г. Айзенком.
4. Теорія рис особистості в теорії Р.Б. Кеттелла.
5. Модель Великої П'ятірки.

Законспектувати до словника

Основні поняття : риси характеру , типи характеру, інтроверсія та екстроверсія, активність, емоційність, домінування, депресія, співробітництво, рефлексивність.

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.

3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Практичне заняття №9

Тема. *Психологія статі.*

План

1. Стать в структурі індивідуальності.
2. Теорія розвитку статевої ідентичності.
3. Еволюційна теорія статі В.А. Геодакяна.
4. Етологія статі.
5. Нейроандрогенетична теорія Л. Елліса.
6. Статеві відмінності в психологічних якостях.

Законспектувати до словника

Основні поняття : Стать, ідентичність, гендер, етологія , шлюб, домінування статі, фемінність, маскулінність, моногамія.

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.

6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Практичне заняття №10

Тема. *Людина і професія.*

План

1. Взаємодія психології праці і диференційної психології.
2. Класифікація професій і професіографія.
3. Спрямованість особистості в структурі індивідуальності.
4. Індивідуальний стиль діяльності.
5. Професійні типології.
6. Професійні інтереси та їх діагностика.
7. Професійна самореалізація чоловіків і жінок.

Законспектувати до словника

Основні поняття : професія, індивідуальний стиль, професіографія, професійна типологія, самореалізація .

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Практичне заняття №11

Тема. *Людина та інші люди.*

План

1. Орієнтації особистості і стратегії спілкування.
2. Стиль спілкування в структурі індивідуальності.
3. Стилї лідерства.
4. Стилї педагогічного спілкування.
5. Стилї батьківського виховання.
6. Соціально значима діяльність та її варіації.
7. Варіативність поведінки з відхиленням та асоціальна поведінка.
8. Варіації моральної свідомості.
9. Особливості моральної свідомості у чоловіків і жінок.

Законспектувати до словника

Основні поняття :Стать, ідентичність, стиль спілкування,свідомість, поведінка з відхиленням та асоціальна поведінка.

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Практичне заняття №12

Тема. *Стильові особливості індивідуальності.*

План

1. Поняття життєвого стилю в психології.
2. Індивідуальний стиль у вітчизняній психології.
3. Я-концепція як основа життєвого стилю.
4. Поняття психологічного переборення і його варіації.
5. Поняття когнітивного стилю в психології індивідуальності.
6. Стиль життя і самоактуалізація.

Законспектувати до словника

Основні поняття : когнітивний стиль, стиль спілкування, свідомість, поведінка з відхиленням та асоціальна поведінка, життєвий стиль, самоактуалізація., установка, імпульсивність, рефлексивність, евристичні можливості, психологічні переборення.

Основна література:

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.

Лабораторне заняття №1. Особистість, індивід, індивідуальність

Провести діагностичне дослідження за методиками та отримані результати презентувати викладачеві:

Завдання.

1. Провести дослідження за методикою багатофакторного дослідження особистості.
2. Опитувальник Шмішека.
3. тест «Автопортрет», «Малюнок сім'ї», «Неіснуюча тварина».

Література

1. Рабочая книга школьного психолога / Виктор Шапарь, Александр
2. Тимченко, Валерий Швыденко.- М.:АСТ; Харьков:Торсинг,2007.- 672с.
3. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
4. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.

Лабораторне заняття №2 Психологія здібностей

Провести діагностичне дослідження за методиками та отримані результати презентувати викладачеві:

Завдання.

1. Вербальний тест Айзенка.
2. Методика Амтхауера.
3. Основні поняття записати у словник.

Література

1. Рабочая книга школьного психолога / Виктор Шапарь, Александр
2. Тимченко, Валерий Швыденко.- М.:АСТ; Харьков:Торсинг,2007.- 672с.
3. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
4. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.

Лабораторне заняття №3. Психологія характеру.

Провести діагностичне дослідження за методиками та отримані результати презентувати викладачеві:

Завдання.

1. Дослідити інтроверсію та екстроверсію.
2. Діагностика акцентуацій особистості за почерком (методика Фармагей О.І.).
3. Методика визначення типу характеру за Юнгом К.

Література

1. Рабочая книга школьного психолога / Виктор Шапарь, Александр
2. Тимченко, Валерий Швыденко.- М.:АСТ; Харьков:Торсинг,2007.- 672с.
3. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
4. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія

Лабораторне заняття №4 . Психологія статі.

Провести діагностичне дослідження за методиками та отримані результати презентувати викладачеві:

Завдання.

1. Методика діагностики рівня емпатійних здібностей В.В.Бойко.
2. Ілюстрації гендерних особливостей людей.
3. Методика діагностики рівня невротизації Л.І.Васермана.

Література

1. Рабочая книга школьного психолога / Виктор Шапарь, Александр
2. Тимченко, Валерий Швыденко.- М.:АСТ; Харьков:Торсинг,2007.- 672с.
3. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
4. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія

Лабораторне заняття № 5. Людина і професія.

Провести діагностичне дослідження за методиками та отримані результати презентувати викладачеві:

Завдання

1. Методика діагностики оцінки самоконтролю і спілкування.
2. Методика виявлення «Комунікативних та організаторських нахилів» (КОС-2).
3. Методика ДДО Клімова Є.А.
4. Методика діагностики особистості на мотивацію до успіху Т. Елерса.

Література

1. Рабочая книга школьного психолога / Виктор Шапарь, Александр
2. Тимченко, Валерий Швыденко.- М.:АСТ; Харьков:Торсинг,2007.- 672с.
3. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
4. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія

Лабораторне заняття № 6. Людина та інші люди.

Провести діагностичне дослідження за методиками та отримані результати презентувати викладачеві:

Завдання

1. Методика діагностики міжособистісних стосунків Т.Лірі.
2. Методика діагностики батьківського відношення А.Я.Варга і В.В.Століна.
3. Методика діагностики міжособистісних і міжгрупових відношень (соціометрія) Дж.Морено.

Література

1. Рабочая книга школьного психолога / Виктор Шапарь, Александр
2. Тимченко, Валерий Швыденко.- М.:АСТ; Харьков:Торсинг,2007.- 672с.
3. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
4. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. За допомогою психодіагностичних методик, спрямованих на вивчення пізнавальної, емоційної, регулятивної сфер людини, та самоспостереження визначте індивідуальні особливості своїх власних психічних процесів. Проаналізуйте одержані результати у вигляді письмового звіту, в якому дайте розгорнуту характеристику своєї когнітивної та емоційно- регулятивної сфери.
2. У вигляді таблиці (схеми) визначте у чому спільність диференціальної психології з соціальною, порівняльною, віковою, етнічною психологією.
3. Проаналізуйте роль експерименту в розвитку диференціальної психології.

4. Намалюйте навчальну генограму (графічний запис інформації про сім'ю (класично і клінічно - у трьох поколіннях) для своєї сім'ї за ознаками «кількість дітей».
5. Складіть психологічний портрет когось із видатних письменників за враженнями від його творчості; за його біографією. Знайдіть причини розбіжностей у висновках, отриманих із застосуванням методу аналізу продуктів творчості і біографічного методу.
6. Охарактеризуйте як співвідносяться і чим відрізняються поняття «людина», «індивід», «індивідуальність» та «особистість».
7. Охарактеризуйте основні методологічні підходи системної психофізіології до аналізу індивідуальних відмінностей.
8. Охарактеризуйте основні типології темпераменту. На чому були засновані ці класифікації?
9. Охарактеризуйте різні підходи до співвідношення темпераменту і характеру.
10. Визначте місце статі в структурі індивідуальності. Розкрийте зміст понять «стать» і «гендер».
11. Проаналізуйте стереотипи і забобони, що стосуються статево-рольової поведінки в різних культурах.
12. Проаналізуйте основні психологічні класифікації характеру.
13. Охарактеризуйте основні види здібностей.
14. Розкрийте психологічний зміст задатків, здібностей, обдарованості і геніальності.
15. Проаналізуйте, яких вимог потрібно дотримуватись при тестуванні здібностей.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Поняття про феноменологію людських відмінностей.
2. Предмет диференціальної психології.
3. Пізнання природи людської індивідуальності.
4. Передумови вчень про відмінності між людьми.
5. Науковий аналіз фактів і перші експерименти.
6. Диференціальна психологія: теоретичні установки.
7. Ієрархічна структура суб'єкту взаємодії зі світом: організм, індивід, особистість.
8. Організм — тілесний фактор індивідуальності.
9. Індивід — передумова до особистості.
10. Особистість — психологічний носій соціальних властивостей.
11. Індивідуальність — інтегральна біопсихосоціальна характеристика людини.

12. Людина як суб'єкт взаємодії зі світом.
13. Диференціально-психологічна парадигма у вивченні людини.
14. Внутрішній і зовнішній статус диференціальної психології.
15. Загальні принципи диференціально-психологічного аналізу.
16. Структура індивідуальності.
17. Природа темпераменту та інтелекту.
18. Структурна динаміка характеру.
19. Структурна динаміка особистості.
20. Інтраіндивідні та інтеріндивідні відмінності.
21. Ендофактори та екзофактори в детермінації міжіндивідуальної варіативності.
22. Психодіагностичні виміри людських відмінностей.
23. Індивідуальна специфіка психічних процесів.
24. Дослідження сенсорної сфери новонароджених.
25. Сенсомоторні стратегії в період новонародження.
26. Психомоторні стилі.
27. Індивідуальні параметри сприймання.
28. 'Уявлення — відмінності в образній сфері.
29. Диференціальні характеристики уяви.
30. Типи уваги і пам'яті.
31. Стилі характеристики мислення.
32. Межі ментальної реальності: емоційні та регулятивні процеси, мова і свідомість.
33. Латерні емоційної взаємодії.
34. Емоційні переваги: реакції і стилі.
35. Емоційні та неемоційні суб'єкти.
36. Індивідуальні особливості регуляції і саморегуляції.
37. Стель мови.
38. Стельові особливості свідомості.
39. Координати індивідуальності людини.
40. Темперамент — психобіологічна основа особистості.
41. Інтерпретація поняття "темперамент": історико-психологічний аналіз.
42. Темперамент як фізіологічний фактор поведінки.
43. Дослідження структури темпераменту.
44. Властивості нервової системи як передумови темпераменту.
45. Розвиток темпераменту в контексті психогенетичних і лонгітюдних досліджень.
46. Перші прояви людської індивідуальності.

47. Темперамент, стиль, характер в індивідуальних проявах.
48. Здібності в проявах індивідуальності.
49. Інтелект в структурі індивідуальних властивостей.
50. Стиль людини: способи взаємодії зі світом.
51. Пояснювальні концепції та інтерпретація стильових параметрів.
52. Компоненти індивідуального стилю діяльності.
53. Типологія стилів людини.
54. Базові компоненти характеру.
55. Структура характеру.
56. Характер та інші властивості індивідуальності.
57. Особистісні відмінності.
58. Концепції особистісних рис.
59. Теорії особистісних факторів.
60. Нейропсихологічна інтерпретація особистісних параметрів.
61. Ієрархічна організація особистості.
62. Формально-динамічна модель особистості.
63. Інтра- та інтеріндивідуальний статус особистості.
64. Ієрархічна модель індивідуальності людини.
65. Індивідні властивості індивідуальності.
66. Особистість та індивідуальність.
67. Структура індивідуальності людини.
68. Метапараметри функціонування індивідуальності.
69. Механізми формування і розвитку індивідуальності.
70. Системний аналіз ієрархії індивідуальних відмінностей.
71. Розвчаюча індивідуальність: вікові виміри життєвого простору.
72. Людина в групі. Групові відмінності: методологія і методи дослідження.
73. Час особистості — "Я" в минулому, сьогодні, в майбутньому.
74. Статеві відмінності: біологічна еволюція і соціальні традиції.
75. Соціоекономічний статус індивідуальності.
76. Соціокультурна координата індивідуальності.
77. Крос-культурні дослідження розвитку психічних процесів і особистості.
78. Виховання в контексті культури.
79. Етнічна свідомість і етнічні переваги.
80. Національний характер.
81. Форми індивідуальної дезадаптації.
82. Аномалії особистості та антисоціальна поведінка.
83. Деструктивні тенденції індивідуальності.

84. Феномен креативності.
85. Типові виміри суб'єктивної реальності.
86. Параметри індивідуальної самосвідомості — способи інтерпретації подій.
87. Людина в контексті ситуації.
88. Професійна компетентність і життєва успішність.
89. Лідер: психологічний тип і стиль керівництва.
90. Стратегії життєвого успіху і мотивація досягнення.
91. Успішні та неуспішні: поведінковий портрет.
92. Реакція на стрес: особистість і ситуація.
93. Індивідуальні стилі реагування.
94. Терапевтична організація стильової поведінки.
95. Типологія стилів реагування на складні ситуації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
2. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2014. 216 с.
3. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с.
4. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 429 с.
5. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарсько-практичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
6. Романовська Л.І. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.
7. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. 210 с.
8. Палій А.А. Диференціальна психологія К.: Академвидав. 2010.- 429 с.
9. Романовська Л.І. Диференційна психологія Львів: Новий світ – 2000, 2009.- 234 с.
10. Романовська Л.І. Диференційна психологія Львів: Новий Світ, 2008. – 254 с.
11. Кондрашихина О.А. Дифференциальная психология К.: Центр учбової літератури, 2009. – 230 с.
12. Кондрашихина О. А. Дифференциальная психология К. : Центр учбової літератури, 2009. - 230 с.